

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Одеський державний екологічний університет

ЗАТВЕРДЖЕНО
На засіданні групи забезпечення
Спеціальності «101»
від «7» 10 2021 року
протокол № 2
Голова групи [підпис] Чугай А.В.

ЗАТВЕРДЖЕНО
На засіданні групи забезпечення
Спеціальності «051»
від « »   2021 року
протокол №
Голова групи   Губанова О.Р.

ЗАТВЕРДЖЕНО
На засіданні групи забезпечення
Спеціальності «073»
від «18» 10 2021 року
протокол № 2
Голова групи [підпис] Павленко О.П.

ЗАТВЕРДЖЕНО
На засіданні групи забезпечення
Спеціальності «207»
від «16» 29 2021 року
протокол № 2
Голова групи [підпис] Шекк П.В.

ЗАТВЕРДЖЕНО
На засіданні групи забезпечення
Спеціальності «183»
від «27» 09 2021 року
протокол № 2
Голова групи [підпис] Герасимов О.І.

СИЛЛАБУС

Охорона праці в галузі та цивільний захист
(назва навчальної дисципліни)

073»Менеджмент», 101 «Екологія»,
207 «Водні біоресурси та аквакультури», 051 «Економіка», 183 «Технології
захисту навколишнього середовища»
(шифр і назва спеціальності)

Менеджмент організацій і адміністрування;
Агроекологія, Гідроекологія, Екологічна безпека, Екологічний контроль і аудит,

Охорона навколишнього середовища;

Охорона, відтворення та раціональне використання гідробіоресурсів;

Економіка довкілля та природних ресурсів;

Технології захисту навколишнього середовища

(назва освітньої програми)

<u>магістр</u>	<u>заочна</u>		
(рівень вищої освіти)	(форма навчання факультету)		
<u>1</u>	<u>2 (60 год.)</u>	<u>Залік</u>	
(рік навчання)	(семестр навчання)	(кількість кредитів ЄКТС/годин)	(форма контролю)

Фізичного виховання та валеології

Одеса, 2021

Автори:

Ювченко Н.М., старший викладач каф. фізичного виховання та валеології, канд.геогр.наук.

Іванова О.В., старший викладач каф. фізичного виховання та валеології, канд.геогр.наук.

Поточна редакція розглянута на засіданні кафедри фізичного виховання та валеології

Протокол № 2 від « 10 вересня » 2021 року.

Викладачі: Настановні лекції, консультації, лекційний модуль, практичний модуль: Ювченко Н.М., старший викладач кафедри фізичного виховання та валеології, канд.геогр.наук.

Рецензент: завідувач кафедрою фізичного виховання та валеології Одеського державного екологічного університету Харасанджянц О.Г.

Перелік попередніх редакцій

Прізвища та ініціали авторів	Дата, № протоколу	Дата набуття чинності

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

<p>Мета</p>	<p>Набуття необхідних знань щодо організації та управління системою заходів цивільного захисту (ЦЗ) на об'єктах господарювання при загрозі виникнення надзвичайних ситуацій, організації роботи керівного та командно-керівного складу формувань і служб ЦЗ. Також сформувати у магістрів здатність творчо мислити, вирішувати складні проблеми інноваційного характеру й приймати продуктивні рішення у сфері цивільного захисту;</p> <p>Формування умінь і компетенцій для забезпечення ефективного управління охороною праці та поліпшення умов праці з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду, а також в усвідомленні нерозривної єдності успішної професійної діяльності з обов'язковим дотриманням усіх вимог безпеки праці у конкретній галузі.</p>
<p>Компетентність</p>	<p><i>Менеджмент</i> ФК09. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, ухвалювати управлінські рішення та забезпечувати умови їх реалізації</p> <p><i>Екологія</i> К02. Здатність приймати обґрунтовані рішення. <i>Водні біоресурси та аквакультури</i> К21. Здатність характеризувати структуру, окремі складові та основи функціонування охорони праці в рибництві.</p> <p><i>Економіка</i> СК8. Здатність оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень СК10. Здатність до розробки сценаріїв і стратегій розвитку соціально-економічних систем <i>Технології захисту навколишнього середовища</i> ЗК05. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК07. Здійснення безпечної діяльності</p>
<p>Результат навчання</p>	<p><i>Менеджмент</i> Р11. Вміти управляти організацією, її змінами, здійснюючи їх інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення, в тому числі у відповідності до міжнародних стандартів та</p>

	<p>рекомендацій моделей досконалості.</p> <p><i>Екологія</i></p> <p>PO23. Вибирати оптимальну стратегію господарювання та/або природокористування в залежності від екологічних умов</p> <p><i>Водні біоресурси та аквакультури</i></p> <p>P 2101. Застосовувати правові та організаційні основи охорони праці</p> <p><i>Економіка</i></p> <p>PO13. Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.</p> <p>PO14. Розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем.</p> <p><i>Технології захисту навколишнього середовища</i></p> <p>ПРО5. Визначити можливі ризики при виконанні функціональних обов'язків майбутніх фахівців та розуміння необхідності виконання вимог охорони праці</p> <p>ПРО9. Оцінювати загрози фізичного, хімічного та біологічного забруднення біосфери та його впливу на довкілля і людину, вміти аналізувати зміни, що відбуваються в навколишньому середовищі під впливом природних і техногенних факторів.</p>
Базові знання:	<p>положення про єдину державну систему та типові положення про функціональну і територіальну підсистеми цивільного захисту України, а також методи та інструментарій моніторингу надзвичайних ситуацій та оцінки їх наслідків;</p> <ul style="list-style-type: none"> – завдання і обов'язки суб'єктів господарювання у сфері цивільного захисту та забезпечення їх скоординованих дій щодо попередження надзвичайних ситуацій (НС) на об'єктах господарювання (ОГ) відповідно до своїх професійних обов'язків; – порядок розробки та впровадження превентивних та оперативних (аварійних) заходів цивільного захисту; – організацію та здійснення евакуаційних заходів, щодо працівників та майна суб'єкта господарювання, під час виникнення надзвичайних ситуацій; – заходи, щодо забезпечення пожежної безпеки, впровадження досягнень науки і техніки та позитивного досвіду; – значення системи управління охороною праці в загалі та у відповідній галузі, її соціально-економічні аспекти в галузі та на підприємстві; – основні правові і нормативні акти, що діють в галузі

	<p>та на підприємстві;</p> <ul style="list-style-type: none"> – участь трудового колективу в системі управління охороною праці; – показники ефективності функціонування системи управління охороною праці на виробництві; – стан травматизму, захворюваності на підприємстві галузі;
Базові вміння	<p>визначати коло своїх обов'язків за напрямом професійної діяльності з урахуванням завдань з цивільного захисту;</p> <ul style="list-style-type: none"> – приймати рішення з питань цивільного захисту в межах своїх повноважень; – обирати і застосовувати методики з прогнозування та оцінки обстановки в зоні НС, розраховувати параметри вражаючих чинників джерел НС, що контролюються і використовуються для прогнозування, визначення складу сил, засобів і ресурсів для подолання наслідків НС; – оцінювати стан готовності ОГ до роботи в умовах загрози і виникнення НС за встановленими критеріями та показниками; – визначати клас умов праці за показниками шкідливості, важкості та напруженості трудового процесу; – розробляти технічні рішення щодо поліпшеного стану виробничого середовища, зниження напруженості і важкості робіт на виробництві у відповідній галузі; – визначати коефіцієнти частоти та тяжкості виробничого травматизму; – визначати категорію і клас вибухо-пожежної небезпеки виробничих приміщень та обладнання відповідної галузі; – розрахувати тип і кількість первинних засобів гасіння пожежі для виробничих приміщень та обладнання відповідної галузі.
Базові навички	Здійснення оцінок ризику виникнення небезпек в життєвому середовищі, радіаційної, хімічної й інженерної обстановки й обстановок, які можуть виникнути в результаті стихійного лиха та аварії, приймати відповідні рішення.
Пов'язані ссиллабуси	немає
Попередня дисципліна	немає

Наступна дисципліна	немає
Кількість годин	Лекцій: 2 Консультації: 8 Самостійна робота студентів: 50

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1 Лекційний модуль

Код	Назва модуля та теми	Кількість годин	
		Аудиторні	СРС
	Настановна лекція	2	
ЗМ-Л			
	1. Вступ. Планування з питань цивільного захисту		
	2. Методи розрахунку зон ураження від техногенних вибухів і пожеж та противибуховий і протипожежний захист об'єктів господарювання		1,5
	3. Прогнозування обстановки та планування заходів захисту в зонах радіоактивного та хімічного зараження		1,5
	4. Інженерний захист. Індивідуальні і колективні засоби захисту		1,5
	5. Міжнародні норми в галузі охорони праці. Основні законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці.		1,5
	6. Система управління охороною праці в організації.		1
	7. Розслідування та облік нещасних випадків і аварій на виробництві.		1
	8. Державний нагляд та громадський контроль за станом охорони праці. Соціальне страхування від нещасного випадку та професійного захворювання на виробництві.		1
	Залік		2
	Всього:	2	11

Консультації: Ювченко Наталія Миколаївна, середа-п'ятниця, 12.30, аудиторія 122. Електронна скринька: gonani@ukr.net

2.2 Практичний модуль

Код	Назва модулю та тем	Кількість годин
		СРС
ЗМ-П		
	1.Оцінка обстановки на об'єкті господарювання внаслідок аварії на вибухонебезпечному об'єкті.	3
	2. Оцінка хімічної обстановки.	3
	3.Оцінка інженерної обстановки в містах.	3
	4.Оцінка захисних споруд.	3
	5.Розрахунок систем кондиціювання повітря.	3
	6.Розрахунок систем опалення промислових та службових приміщень.	3
	7.Розрахунок штучного та природного освітлення робочих місць.	3
	8. Розрахунок страхового внеску до Фонду соціального страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності.	3
	Підготовка письмової доповіді	10
	Всього:	34

Консультації: Ювченко Наталія Миколаївна, середа-п'ятниця, 12.30, аудиторія 122. Електронна скринька: gonani@ukr.net

2.3. Самостійна робота студентів та контрольні заходи

Код модуля	Завдання на СРС та контрольні заходи	Кількість годин	Кінцевий строк виконання
ЗМ-Л	- Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до модульної контрольної роботи; - модульна контрольна робота (обов'язковий контрольний захід)	9	Квітень
		5	Травень
ЗМ-П	- Виконання практичних завдань (обов'язковий контрольний захід) та звіт про виконання практичних завдань Підготовка письмової доповіді	24	Травень
		10	Березень
	Підготовка до залікової роботи	2	Сесія
	Всього за семестр	50	

2.4 Методика проведення та оцінювання контрольних заходів є такою:

1. Для ЗМ-Л використовується проведення модульної контрольної роботи (обов'язковий контрольний захід). Максимальна сума балів, яку може отримати студент за контрольну роботу складає 20 балів (20 питань кожне по 1 балу).

Максимальна сума балів за ЗМ-ЛІ - 20 балів.

(МКР – 20 балів)

2. ЗМ-П включає в себе виконання практичних робіт (обов'язковий контрольний захід) та звіт про виконання практичних завдань. Всього 8 робіт, кожна оцінюється по 8,75 балів, з них 5 балів за наявність вірно виконаної розрахункової частини роботи та 3,75 балів за виконання теоретичної частини роботи (відповіді на контрольні питання до практичної роботи). Таким чином, всього за практичні роботи можна отримати 70 балів. Студент має виконувати лише той варіант завдання, який на установчій лекції визначив викладач. В іншому випадку, завдання не буде зараховано. Якщо студент виконав практичну роботу не у визначені терміни, він не може отримати більше ніж 60% від максимальної кількості балів за практичну роботу.

Максимальна сума балів за ЗМ-ПІІ - 80 балів.

(виконання розрахункової частини практичних робіт – 40 б, виконання теоретичної частини практичних робіт 30 б., підготовка письмової доповіді – 10 балів)

Таким чином, максимальна сума балів на дисципліну складає 100 балів, з них 60 балів на обов'язкові контрольні заходи (ЗМ-Л -206, ЗМ-П – 406.)

Умови допуску до заліку. Студент вважається допущеним до підсумкового контролю з даної дисципліни, якщо він виконав всі обов'язкові види робіт, передбачені силлабусом і набрав за модульною системою суму не меншу 10 балів за лекційну частину і не меншу 35 балів за практичну частину дисципліни для заліку.

2.5 Методика проведення підсумкового контролю

Залікова контрольна робота виконується усіма студентами на занятті за розкладом сесії.

Залікова контрольна робота проводиться у письмовій формі на паперовому носії чи в електронному вигляді за тестовими завданнями, які розробляються викладачами дисципліни та затверджуються у встановленому порядку.

Залікова контрольна робота має вигляд 20 тестових завдань відкритого типу. На написання відповідей на залікову контрольну роботу студенту відводиться до 45 хвилин і дві можливі спроби. Під час написання залікової контрольної роботи студенти мають право користуватися власним рукописним конспектом лекцій та практичними роботами.

Тестові питання, з яких складається заліковий тест, торкаються усіх тем дисципліни, як практичних, так і лекційних.

Тестові питання, з яких складається заліковий тест, торкаються основних тем дисципліни:

1. Основні поняття цивільного захисту. Планування з питань цивільного захисту.
2. Ураження територій від техногенних вибухів і пожеж та противибуховий і протипожежний захист об'єктів господарювання.
3. СДОР. Хімічне зараження місцевості.
4. Інженерний захист. Індивідуальні і колективні засоби захисту .
5. Міжнародні норми в галузі охорони праці. МОП. Основні законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці України.
6. Система управління охороною праці в організації.
7. Розслідування та облік нещасних випадків і аварій на виробництві.

8. Державний нагляд та громадський контроль за станом охорони праці. Соціальне страхування від нещасного випадку та професійного захворювання на виробництві .
9. Оцінка обстановки на об'єкті господарювання внаслідок аварії на вибухонебезпечному об'єкті.
10. Розрахунок систем кондиціонування повітря.
11. Розрахунок систем опалення промислових та службових приміщень.
12. Розрахунок штучного та природного освітлення робочих місць.

Загальна кількісна оцінка (загальний бал успішності) з дисципліни підраховується за формулою:

$$B = 0.75 \times O3 + 0.25 \times O3KP$$

де: O3 – оцінка за змістовні модулі (виражене у відсотках);
 O3KP - оцінка за результатами залікової контрольної роботи (також у відсотках)
 Якщо $B \geq 60\%$ - «зараховано»; $B < 60\%$ - «не зараховано».

3. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Результати виконання завдань студенти повинні надсилати у особистому профілі курсу <http://dpt20s.odeku.edu.ua/course/view.php?id=6> до термінів, вказаних у таблиці 2.3

3.1 Модуль ЗМ-Л

3.1.1. Повчання

При вивченні розділу «Цивільний захист» студентам потрібно звернути увагу на засвоєння понять, що пов'язані з основними визначеннями цивільного захисту, структурою будовою системи ЦЗ, функціонуванням її служб та невоєнізованих формувань, ліквідації надзвичайних ситуацій природного і техногенного походження.

При вивченні розділу «Охорона праці в галузі» студентам потрібно звернути увагу на міжнародні норми в галузі охорони праці, законодавчу основу Євросоюзу з питань охорони праці, трудові норми міжнародної організації праці, основні вимоги до побудови і функціонування системи управління охороною праці (СУОП), міжнародного співробітництва, розслідування та облік нещасних випадків, хронічних професійних захворювань і отруєнь на виробництві.

3.1.2. Питання для самоперевірки

1. Визначення, роль та задачі цивільного захисту.
2. Принципи організації цивільного захисту.
3. Організація цивільного захисту на об'єктах господарської діяльності.
4. Невоснізовані формування ЦЗ об'єктів господарювання (ОГ).
5. Сильнодіючі ядучі речовини (СДЯР) та отруйні речовини.
6. Хімічно небезпечні об'єкти (ХНО).
7. Осередок хімічного ураження.
8. Радіаційно небезпечні об'єкти (РНО).
9. Осередок ядерного ураження.
10. Радіоактивне забруднення.
11. Ударна хвиля вибуху.
12. Ступені руйнування населених пунктів та об'єктів господарювання.
13. Осередок ураження на вибухонебезпечному об'єкті.
14. Основні заходи і засоби захисту населення.
15. Захисні споруди та їх види.
16. Ступені пожежі.
17. Індивідуальні засоби захисту.
18. Евакуаційні заходи.
19. Надзвичайні ситуації мирного часу.
20. Надзвичайні ситуації воєнного часу.
21. Надзвичайні ситуації природного та техногенного характеру.
22. Надзвичайні ситуації та їх класифікація.
23. Осередки ураження та їх класифікація.
24. Зона ядерного, хімічного, біологічного зараження.
25. Поняття епідемії, пандемії, епіфітотії, епізоотії.
26. Осередок комбінованого ураження.
27. Радіаційна та хімічна обстановка, джерела радіоактивного забруднення.
28. Джерела інженерної обстановки.
29. Ступені руйнувань, які спостерігаються при інженерній обстановці.
30. Зони осередку ураження під час вибуху газоповітряної суміші.
31. Зони осередку ядерного вибуху.
32. Ступені ураження людей в результаті впливу газоповітряної суміші.
33. Ступені ураження людей в результаті впливу ядерного вибуху.
34. Визначення пожежної обстановки.
35. Оцінка захисних споруд за місткістю та її показник.
36. Оцінка захисних споруд за захисними властивостями та її показник.
37. Оцінка систем життєзабезпечення захисних споруд та її показник.
38. Оцінка системи повітропостачання захисних споруд.
39. Оцінка системи водопостачання захисних споруд.
40. Оцінка захисних споруд за своєчасним укриттям людей та її показник.

41. Основні напрямки міжнародного співробітництва України у галузі охорони праці.
42. Основні напрямки проекту „Сприяння у забезпеченні охорони праці в Україні (з метою підвищення рівня ефективності)” в рамках програми Tacis.
43. Основні напрямки співробітництва в галузі охорони праці Україна державами СНД.
44. Загальні закони України, що визначають основні положення з охорони праці.
45. Назвіть види державних нормативних актів про охорону праці (ДНАОП), охарактеризуйте їх.
46. Питання охорони праці в Конституції України.
47. Назвіть основні завдання управління охороною праці на підприємстві.
48. Фінансування охорони праці на підприємстві.
49. Основні функції служби з охорони праці на підприємстві.
50. Назвіть основні причини травматизму і професійних захворювань на виробництві.
51. Соціально-економічні наслідки травматизму.
52. Нещасні випадки, які підлягають розслідуванню та обліку на виробництві.
53. Обов'язки комісія із розслідування нещасного випадку на виробництві.
54. Пожежна безпека та пожежна профілактика.
55. Протипожежний захист.
56. Система попередження пожеж.
57. Права посадових осіб Держпраці.
58. Проведення державного нагляду за охороною праці.
59. Громадський контроль за станом охорони праці.
60. Завдання державного страхування від нещасного випадку на виробництві.
61. Законодавство про страхування від нещасного випадку на виробництві.
62. Суб'єкти та об'єкти страхування від нещасного випадку на виробництві.

Для вивчення означених тем ЗМ-Л та підготовки до контрольних заходів слід користуватись наступними джерелами: 1, 2, 4, 5, 13, 18, 21,23, 24, 33, 34,37, 42, 44, 48

3.2 Модуль ЗМ-П

3.2.1. Повчання

При вивченні змістовного модуля практичних робіт студентам потрібно звернути увагу на засвоєння основних понять вибухонебезпечного об'єкту, сильнодіючих отравляючих речовин та її фізико-хімічних характеристик, зон ударної хвилі та вражаючої дію ударної хвилі, характеристик ступеня в руйнування населених пунктів, видів систем кондиціонування, систем опалення.

Після вивчення ЗМ-П, студенти повинні:

- уміти оцінити інженерну обстановку, яка утворилася внаслідок аварії на вибухонебезпечному об'єкті;
- оцінити хімічну обстановку;
- оцінити інженерну обстановку, яка утворилася внаслідок аварії з утворенням повітряної хвилі надлишкового тиску;
- оцінити місткість захисних споруд, а також системи повітропостачання захисних споруд і системи водозабезпечення;
- вміти підібрати конструктивні елементи системи кондиціонування.
- підібрати опалювальний прилад для виробничого приміщення.
- визначати тип та потужність світильної установки, яку необхідно встановити у робочому приміщенні певного виду.
- визначати клас професійного ризику та суму щомісячних відрахувань на підприємстві.

Для вивчення означених тем ЗМ-П та підготовки до контрольних заходів слід користуватись наступними джерелами: 3, 4, 5, 7, 11, 15, 17, 23, 26, 34, 36, 38, 41, 46, 47.

3.2.2 Вказівки до підготовки письмової доповіді

Формою самостійної роботи є підготовка письмової доповіді з тем курсу.

Мета підготовки доповіді - виробити у студентів практичні навички до самостійної роботи при використанні літературних та інших джерел за темами, винесеними на самостійне вивчення, їх узагальненні і аналізу. Робота над доповіддю повинна сприяти поглибленню при вивченні теоретичного матеріалу.

Загальні вимоги до доповіді

1. Чіткість та логічна послідовність викладу матеріалу;
2. Переконливість аргументації;
3. Стислість і точність формулювань;
4. Обґрунтованість висновків та пропозицій.

Приблизний обсяг 5-8 сторінок. Доповідь готується згідно термінів підготовки табл. 2.3.

Орієнтовні теми доповідей для самостійної роботи:

Тема 1. Міжнародні організації у сфері охорони праці: ООН, ЄС, МОП, МАГАТЕ, ВООЗ, СНД.

Посилання на літературу:

1. Гогіташвілі Г.Г., Карчевські В.М., Лапін В.М. Управління охороною праці та ризиком за міжнародними стандартами: Навч. посібник. –К.: Знання, 2007. –С.10-14.
2. Русаловський А.В. Правові та організаційні питання охорони праці: Навч. посібник. –5-те вид., допов. І перероб. К.: Університет «Україна», 2011. - С. 23-55; 253-276

Тема 2 . Соціальний діалог в Європейському Союзі та Україні.

Посилання на літературу:

1. Большая энциклопедия Кирилла и Мефодия. Версия 2007 года. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.KM.ru>.
2. Закон України «Про соціальний діалог в Україні» // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 28. – С. 255.
3. Зарубіжний досвід соціального партнерства // Україна : аспекти праці. – 1988. – № 1. – С. 38–43.
4. Колодій А. Государство и политика / А. Колодий. – 2-е изд. – К. : Ника-Центр, 2003. – С. 63–75.
5. Ляшенко Т. Соціальне партнерство : шлях до ринкової держави / Т. Ляшенко // Юридичний вісник. – 1999. – № 18. – 6–12 травня. – С. 7.
6. Семьгин Г. Ю. Социальное партнёрство в современном мире / Г. Ю. Семьгин. – М. : Мысль, 2003. – 320 с.

Тема 3. Основні Конвенції МОП у галузі охорони праці.

Посилання на літературу:

1. Основи охорони праці / К. Н. Ткачук, М. О. Халімовський, В. В. Зацарний та ін. // За ред. К. Н. Ткачука і М. О. Халімовського: Підручн. – К.: Основа, 2006. – 448 с.
2. Охорона праці та промислова безпека / Ткачук К.Н., Зацарний В.В., Сабарно Р.В. та ін. // За ред. К. Н. Ткачука і В.В. Зацарного: Навч. посібн. – К.: Лібра, 2010. – 560 с.

Інтернет ресурси:

1. <http://base.safework.ru/iloenc> Энциклопедия по охране и безопасности труда МОТ.
2. <http://base.safework.ru/safework> Библиотека безопасного труда МОТ.

Тема 4. Стандарт SA 8000 «Соціальна відповідальність».

Посилання на літературу:

1. Жаліло Я.А. Економічний діалог: партнерство заради прогресу / Жаліло Я.А., Акімова І.М., Ляпін Д.В. – К.: МСД, 2007. – 123 с.
2. Зінченко А.Г. Соціальна відповідальність в Україні: погляди різни стейкхолдерів. Регіон. аспект / Зінченко А.Г., Саприкіна М.А. – К.: Фонд «Східна Європа», 2008. – 60 с.
3. Іщенко М.П. Людинознавча компетентність керівника, менеджера, спеціаліста: Монографія / Іщенко М.П., Руденко І.І. – Черкаси: Відлуння-Плюс, 2003.
4. Каптерев А. Смысл и выгоды социальной ответственности [Электронный ресурс] / А.Каптерев. – Режим доступа: <http://www.prompolit.ru/159672>.

Тема 5 Міжнародний стандарт ISO 26000 «Настанова по соціальній відповідальності».

Посилання на літературу:

1. Керівництво з соціальної відповідальності (Міжнародний стандарт ISO/FDIS 26000) [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.ksovokcom/doc/iso_fds_26000_rus.pdf.
2. Корпоративная социальная ответственность / [Э. М. Коротков, О. И. Александрова и др.]; под ред. Э. М. Короткова. - М.: Юрайт, 2013. - 445 с.
3. . Глобальний договір ООН (Global Compact, 2000) [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.alobalcompact.org.ua>.
4. Зарецкий А. Д. Корпоративная социальная ответственность: мировая и отечественная практика: [учебное пособие] / А. Д. Зарецкий, Т. Е. Иванова. - Краснодар: КСЭИ, 2012. -231 с.
5. Міжнародна організація із стандартизації / Публікації [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.iso.org>.

Тема 6. Проблеми тероризму у сучасному світі

Посилання на літературу:

1. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 № 5403-VI;
2. Закон України Про боротьбу з тероризмом 20 березня 2003 року 638-IV;
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2001 р. № 1694 «Про затвердження Програми реалізації положень Варшавської конференції щодо спільної боротьби проти тероризму»;
4. Наказ МНС України та СБУ України від 8 липня 2008 року № 508/525 «Про затвердження Інструкції про порядок взаємодії МНС та СБУ із запобігання виникненню та реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру»;
5. Наказ МНС України від 07.09.2004 № 44 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо планування і порядку проведення евакуації населення»;

6. Наказ ДСНС України «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо підготовки населення до дій в умовах загрози або вчинення терористичного акту» вд 23.03.2015 № 167

Тема 7. Організація управління в надзвичайних ситуаціях

Посилання на літературу:

1. Кодекс Цивільного захисту України 2012 р.
2. ПКМУ від 09.01.2014 р. №11 ” Про єдину державну систему ЦЗ”.
3. ПКМУ від 09.10.2013р. № 787 “Про затвердження Порядку утворення, завдання та функції формувань ЦЗ”.
4. ПКМУ від 17 липня 2013 р. № 564 “Про затвердження Порядку функціонування ДПО” .
5. ПКМУ від 26.01.2015 р. № 18 "Про державну комісію з питань ТЕБ та НС“.
6. ПКМУ від 30.10.2013 р. № 841 "Про затвердження Порядку проведення евакуації. у разі загрози або виникнення НС ТПХ“.
7. Наказ МВС України від 26.12.2014 р. №1406 "Про затвердження Положення про штаб з ліквідації наслідків НС“.
8. ПКМУ від 26.06. 2013 р. № 443, 444 "Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у НС“.
9. Наказ ДСНС України від 12.07.2016р. №335 " Про затвердження Примірною переліку документів з питань ЦЗ”.
10. Наказ НЦЗ м. Одеса від 07.03.2014 р. №9 “Про введення в дію переліку документів в органах управління та ОГД м. Одеси”.

Тема 8. Державна політика у сфері цивільного захисту. Положення міжнародного гуманітарного права з проблем захисту людини.

Посилання на літературу:

1. Кодекс цивільного захисту України від 2.10.2012 р. № 5403-VI.

2. Положення "Про єдину державну систему цивільного захисту." ПКМУ від 9.01.2014 р. №1

3. Положення про Державну службу України з НС. Наказ Президента України від 16.01.2013р. № 20/2013

4. Женевські конвенції "Про захист жертв війни" **1949 року**

5. Державна служба України з надзвичайних ситуацій. Наказ Президента України від 24.12.12р. № 726/2012

6. "Про План реагування на НС державного рівня". ПКМУ України від 16.11.2001 р. № 15

4. Питання до заходів поточного, підсумкового та семестрового контролю

4.1. Тестові завдання для модульної контрольної роботи ЗМ-Л

Тестові завдання	Основна література, сторінки
1. Причиною загорання, вибухів, руйнувань і пожеж на вибухонебезпечних об'єктах може бути:	[3], с. 8
2. За категорією пожежної небезпеки виробництв, <u>цехи обробки металевих натрію і калію, водневі станції, склади балонів з горючими газами, склади бензину, приміщення стаціонарних кислотних і лужних акумуляторів</u> , відносяться до категорії пожежної небезпеки:	[3], с. 15
3. За класифікацією, яка використовує показник LD50 (полулетальна доза, тобто під час дослідів ця доза знищує 50% дослідницької популяції), виділяють:	[1], с.49-50,52; [3], с.26
4. Сукупність наслідків хімічного зараження території отруйними речовинами (ОР) чи СДЯР, які впливають на діяльність ОНГ, формування ЦО і населення називається:	[1], с. 51; [3], с.26
5. Руйнування всіх елементів будівлі, включаючи підвальні приміщення, ураження людей, що знаходяться в них. Збитки складають більше 70% вартості основних виробничих фондів (	[1], с. 24

<p>балансової вартості будинків, споруд, комунікацій), подальше їх використання неможливе. Відновлення можливе тільки за умови нового будівництва. Який це ступінь руйнування? .....(при оцінці інженерної обстановки)</p>	[3], с. 36-37
<p>6. Чим характеризується вражаюча дія ударної хвилі характеризується?</p>	[3], с. 37
<p>7. Основним завданням цивільного захисту при виникненні надзвичайних ситуацій є:</p>	[1], с. 5 [3], с.26
<p>8. У сховищах можуть бути реалізовані наступні режими повітропостачання:</p>	[3], с. 50
<p>9. Завданням ЦЗ України є :</p>	[1], с. 5
<p>10. Начальником ЦЗ ОДЕКУ являється:</p>	[1], с. 12
<p>11. За ступенем забруднення середовища радіаційні аварії поділяються на</p>	[1], с. 40
<p>12. Джерелом хімічного зараження є:</p>	[1], с. 47 [3], с.26
<p>13. Небезпечні природні явища, які призводять до порушення систем життєдіяльності населення, руйнування і знищення матеріальних цінностей, об'єктів народного господарства, що в свою чергу може спричинити аварії і катастрофи, це .....</p>	[1], с. 8-10
<p>14. НС, яка розвивається на території двох або більше адміністративних районів, а також у разі, коли для її ліквідації необхідні матеріальні й технічні ресурси в обсягах, які перевищують власні можливості одного району, але не більше 1 % обсягу видатків відповідного бюджету відноситься до:</p>	[1], с. 8-12
<p>15. Порядок визначення ступеню ураженості об'єкта чи території, можливих об'ємів завданих збитків та вплив вторинних факторів на проведення рятувальних та інших невідкладних робіт (РіНР) в осередку ураження від надзвичайних ситуацій (НС). Це визначення поняття.....</p>	[1], с. 21-22
<p>16. Територія, на якій в наслідок впливу уражаючих факторів</p>	[1], с. 21-22

вибуху виникли пожежі, руйнування будівель та ураження людей називається	
17. Радіаційна обстановка виявляється та оцінюється:	[1], с. 44
18. Хімічно-небезпечні об'єкти характеризуються ступенем хімічної небезпеки. Скільки виділяють ступенів хімічної небезпеки об'єкта за кількістю населення, що проживає в зонах можливого хімічного зараження?	[1], с. 56
19. Зі зменшенням щільності забудови можливість поширення пожеж від однієї будівлі до іншої	[3], с.18
20. Більш небезпечними з точки зору пожежо-та вибухонебезпечності є:	[3], с.8-9
21. Скільки існує класів професійного ризику підприємств:	[1], с. 87
22. Дія Закону "Про охорону праці" поширюється:	[1], с. 64
23. КЗпП входить до законодавчої бази з охорони праці:	[1], с. 63
24. За порушення законодавчих та інших нормативних актів про охорону праці, створення перешкод для діяльності посадових осіб органів державного нагляду за охороною праці і представників професійних спілок винні працівники притягаються до	[1], с. 67
25. Причини виробничого травматизму і професійної захворюваності прийнято поділяти причини на наступні основні групи:	[1], с. 72
26. Служба охорони праці створюється роботодавцем для	[1], с. 61
27. У першому класі професійного ризику страхові внески становлять певний відсоток від фактичних витрат на оплату праці найманих працівників за кожний місяць календарного року:	[1], с. 100
28. Система пільг та компенсації за важкі та шкідливі умови праці включає:	[1], с. 87
29. Основними функціями служби охорони праці на підприємстві являються:	

30. Поточне планування з ОП розраховане на такий термін:	[1], с. 71
31. Переважна більшість міжнародних договорів та угод, в яких бере участь Україна і які більшою або меншою мірою стосуються охорони праці, можна об'єднати в групи:	[1], с. 69-70
32. Які міжнародні організації займаються справами охорони праці	[1], с. 61
33. Структурно Міжнародна організація праці складається	[1], с. 61
34. Визнаються пов'язаними з виробництвом нещасні випадки, що сталися з працівниками:	[1], с. 74-75
35. Керівник робіт, який безпосередньо відповідає за ОП на місці, де стався нещасний випадок:	[1], с. 77
36. Кошти, спрямовані на заходи щодо ОП:	[1], с. 69-70
37. Кому на підприємстві підпорядковується служба охорони праці	[1], с. 69
38. Адміністративна відповідальність за порушення законодавства з ОП накладається у вигляді:	[1], с. 67
39. Чи створюються служби охорони праці в установах, організаціях невиробничої сфери та в навчальних закладах?	[1], с. 69
40. За результатами розслідування нещасного випадку складається акт за формою	[1], с. 74

1.2 Тестові завдання для залікової контрольної роботи

Тестові завдання	Основна література, сторінки
1. Функція держави, спрямована на захист населення, території, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій шляхом запобігання таким ситуаціям,	

ліквідації їх наслідків та надання допомоги постраждалим у мирний час та в особливий період. Це визначення поняття.....	[2], с. 13
2. Система цивільного захисту залежно від масштабів і особливостей надзвичайної ситуації, що прогнозується або виникла, функціонує у наступних режимах:	[1], с. 15; [2], с. 14
3. Надзвичайні ситуації, викликані аваріями та катастрофами, вибухами і пожежами на виробництві, аваріями на радіаційно- та хімічнонебезпечних об'єктах тощо відносять до:	[1], с.9
4. Основними виробниками РАВ в Україні і місцями їх концентрації на сьогодні є:	[1], с. 39-40
5. Основним органом управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту університету є.....	[2], с. 19
6. За ступенем забруднення середовища радіаційні аварії поділяються на:	[1], с. 40
7. В Україні найбільш потенційно небезпечними СДОР вважаються:	[1], с. 50
8. Хімічно-небезпечні об'єкти характеризуються ступенем хімічної небезпеки. Так за кількістю населення, що проживає в зонах можливого хімічного зараження, скільки виділяють ступенів хімічної небезпеки об'єкта	[1], с. 56
9. Щоб оцінити хімообстановку, яка виникла на території, необхідно визначити.....	[1], с. 59
10. Які існують ступені руйнування будинків, споруд, а також об'єктів при рятувальних та невідкладних роботах?	[3], с. 36
11. Правовою основою законодавства України щодо охорони праці є..	[1], с. 63
12. Адміністративна відповідальність за порушення законодавства про охорону праці накладається	[1], с. 67
13. Ліквідація служби охорони праці підприємства допускається	[1], с. 69

14. Які існують фонди охорони праці?	[1], с. 70
15. Відповідно до Закону України „Про охорону праці” (ст. 25) власник.....	[1], с. 73
16. Спеціальне розслідування нещасних випадків проводиться протягом	[1], с. 77
17. До якого виду відповідальності притягнуто працівника, якщо йому оголошено догану?	[1], с. 67
18. Власник, одержавши повідомлення про нещасний випадок...	[1], с. 78
19. Чи усі працівники підлягають обов'язковому соціальному страхуванню власником від нещасних випадків і професійних захворювань?	[1], с. 85
20. Розмір страхового внеску залежить.....	[1], с. 86
21. Надзвичайна ситуація – це.....	[1], с. 8
22. До надзвичайних ситуацій природного характеру, які спостерігають на Україні, можна віднести	[1], с. 9
23. Надзвичайні ситуації техногенного характеру поділяються на:	[1], с. 10
24. Надзвичайна ситуація загальнодержавного рівня розвивається на території.....	[1], с. 11
25. Сили цивільного захисту формуються на різних рівнях реагування. У залежності від цього вони розділяються на.....	[1], с. 13
26. План цивільного захисту об'єкта на особливий період розробляється ...	[1], с. 19
27. Оцінка обстановки може бути –	[1], с. 22
28. Оцінка пожежної обстановки здійснюється на основі методик, розроблених для.....	[1], с. 30
29. Відповідно до БН ІП 201-85 будинки і споруди поділяються	

на скільки ступенів вогнестійкості?	[1], с. 31
30. За категоріями вибухонебезпечності будинки поділяють на скільки категорій	[1], с. 31
31. Сирени та переривчасті гудки підприємств та транспортних засобів – це сигнал.....	[1], с. 41
32. При визначенні зон радіоактивного ураження виділяють 5 зон. Яка характеристика зони М?	[1], с. 45
33. При визначенні зон радіоактивного ураження виділяють 5 зон. Яка характеристика зони Г?	[1], с. 45
34. Середня смертельна (токсодоза LC50) - це доза.....	[1], с. 49
35. Нещасні випадки на ХНО найчастіше пов'язані з.....	[1], с. 50
36. В установах невиробничої сфери та в навчальних закладах	[1], с. 69
37. Заходи з виробничої санітарії та техніки безпеки належать....	[1], с. 73
38. Порядок розслідування та обліку нещасних випадків з учнями і студентам навчальних закладів під час навчально-виховного процесу, трудового і професійного навчання в навчальному закладі визначається	[1], с. 74
39. Спеціальному розслідуванню нещасних випадків підлягають нещасні випадки:	[1], с. 76
40. Об'єктом страхування від нещасного випадку є	[1], с. 86

5.ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ОПГ та ЦЗ»

Основна література

1. Іванова О.В., Ювченко Н.М. Цивільний захист та охорона праці в галузі: Конспект лекцій / Одеса: ОДЕКУ, 2016. 90 с.
2. Ювченко Н. М., Іванова О. В. Організація цивільного захисту в Одеському державному екологічному університеті: Навчальний посібник. Одеса, Одеський державний екологічний університет, 2020. 72с.

Перелік методичних вказівок до практичних завдань та СРС

3. Збірник методичних вказівок до практичних робіт з дисципліни «Цивільний захист та охорона праці в галузі» для магістрів I курсу усіх спеціальностей ОДЕКУ/ Укладачі: Іванова О.В., Ювченко Н.М. Одеса: ОДЕКУ, 2019. 105с.

Додаткова література

4. Методичні вказівки на вимоги щодо навчання педагогічних працівників, студентів та персоналу ОДЕКУ діям у надзвичайних ситуаціях призначені для всіх працівників ОДЕКУ та студентів ОДЕКУ/Укладачі: ст. викл. Іванова О.В., ст. викл Ювченко Н.М., Одеса, ОДЕКУ, 2020, 120 с, укр. мова.
5. Депутат О.П., Коваленко І.В., Мужик І.С.Цивільна оборона. Підручник / За ред. Полковника Франчука В.С. – 2-ге вид., доп.- Львів.:Афіша, 2001-336с.
6. Стеблюк М.І. Цивільна оборона: Підручник. – К.:Знання, 2006. – 487с.

7. Хромченко В.Г. Цивільна оборона. Навчальний посібник. – К.:Кондор, 2008. – 264 с.
8. Гражданская оборона /Под ред.. Е.П.Шубина. – М.:Просвещение, 1991.- 223с.
9. Конспект лекцій «Охорони праці в галузі» –Вид-во “ТЕС”, Одеса, 2006.
- 10.Жидецький В.Ц. Основи охорони праці. -Львів: Афіша, 2004.
- 11.Конституція України. – К.: Основа, 1996.
- 12.Законодавство України про охорону праці: У 4 т. –К.: Основа. 1995.
- 13.Закон України "Про внесення змін до Закону України "Про охорону праці" від 21 листопада 2002р. № 229-4 –Голос України. - 2002. -17 грудня; Праця і зарплата. - 2002. - № 48; Людина і праця. - 2003.
- 14.Закон України "Про охорону праці". - К.: Основа, 1993.
- 15.Закон України "Про пожежну безпеку" –Голос України, 24.01.1994.
- 16.Закон України "Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення". Постанова Верховної Ради України від 24.02.1994 р.
- 17.Державний реєстр міжгалузевих і галузевих нормативних актів про охорону праці. – К., 1995
- 18.Кодекс цивільного захисту України від 2.10.2012 р. № 5403-VI.
- 19.Положення "Про єдину державну систему цивільного захисту.” ПКМУ від 9.01.2014 р. №11
20. Положення про Державну службу України з НС. Наказ Президента України від 16.01.2013р. № 20/2013
21. Женевські конвенції “Про захист жертв війни” 1949 року
- 22.Державна служба України з надзвичайних ситуацій. Наказ Президента України від 24.12.12р. № 726/2012

23. “Про План реагування на НС державного рівня”. Постанова КМУ України від 16.11.2001 р. № 1567
24. Положення "Про Державну комісію з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій“. Постанова КМУ від 26.01.2015 р. №18
25. “Про порядок фінансування робіт із запобігання і ліквідації надзвичайних ситуацій та їх наслідків.” Постанова КМУ від 4.02.1999 р. N 140
26. “Про затвердження Порядку використання коштів резервного фонду бюджету”. ПКМУ від 29.03. 2002 р. N 415
27. "Про затвердження Порядку створення і використання матеріальних резервів для запобігання, ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру та їх наслідків“. Постанова КМУ від 30.09.2015р. №775
28. Офіційне інтернет-представництво Президента України <http://www.president.gov.ua>
29. Верховна Рада України <http://www.rada.kiev.ua>
30. Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua/>
31. Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України <http://www.mon.gov.ua>, www.osvita.com
32. Міністерство екології та природних ресурсів України <http://www.menr.gov.ua/>
33. Міністерство України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи <http://www.mns.gov.ua/>
34. Рада національної безпеки і оборони України <http://www.rainbow.gov.ua/>
35. Постійне представництво України при ООН <http://www.uamission.org/>
36. Північноатлантичний альянс (НАТО) <http://www.nato.int/>

37. Новини про поточні події у світі, в т. ч. про надзвичайні ситуації <http://www.100top.ru/news> (російською мовою)
38. Сайт, присвячений землетрусам та сейсмічному районуванню території <http://www.scgis.ru/russian/>
39. Сайт, присвячений надзвичайним ситуаціям природного характеру <http://chronicl.chat.ru/>
40. Офіційний сайт Американського вулканологічного товариства (англійською мовою) <http://vulcan.wr.usgs.gov>
41. Український інститут досліджень навколишнього середовища і ресурсів при Раді національної безпеки і оборони України <http://www.erriu.ukrtel.net/index.htm>
42. <http://www.dnop.kiev.ua> - Офіційний сайт Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду (Держгірпромнагляду)
43. <http://www.social.org.ua> - Офіційний сайт Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України.
44. <http://www.iacis.ru> - Официальный сайт Межпарламентской Ассамблеи государств– участников Содружества Независимых Государств (МПА СНГ)
45. <http://base.safework.ru/iloenc> - Энциклопедия по охране и безопасности труда МОТ.
46. <http://base.safework.ru/safework> - Библиотека безопасного труда МОТ.
47. <http://www.nau.ua> - Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)».
48. <http://www.budinfo.com.ua> - Портал «Украина строительная: строительные компании Украины, строительные стандарты: ДБН ГОСТ ДСТУ».

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Інтегральна відомість № _____ оцінки знань та вмінь студентів за модулями

Кафедра фізичного виховання та валеології

Факультет МП

Курс I

Група ММО-20

Семестр 1

Дисципліна Охорона праці в галузі та Цивільний захист

Максимальна кількість балів: **100**, за теоретичну частину - **50**, за практичну частину - **50**

П.І.Б. Викладача Ювченко Н.М.

N п/п	П.І.Б. студента	Поточні оцінки							Інтегральні оцінки							
		Теоретична частина					Практична частина		Теор. частина		Практ. частина		Загальна		ЗКР	ІО
		30 б	20 б				40 б	ІЗ								
		ЗМ-Л	КР				ПР	10	абс	%	абс	%	абс	%		
1.	Блага А.															
2.																
3.																
4.																
5.																
6.																
7.																
8.																
9.																
10.																
11.																

“ ___ ” _____ 2021 р.

Підпис викладача _____

“ ___ ” _____ 2021 р.

Завідувач кафедри Харасанджянц О.Г.

